

Christelijke Hogeschool Windesheim

Pedagogisch Management Kinderopvang

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In mei 2015 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogisch Management Kinderopvang (PMK) van Christelijke Hogeschool Windesheim bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding biedt een vierjarig opleidingsprogramma waarin studenten worden voorbereid om als pedagogisch manager te functioneren. Het programma wordt in voltijd, deeltijd en duaal verzorgd. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**. De opleiding hanteert de landelijke competentieset die aansluit bij eisen vanuit de beroepspraktijk (oriëntatie) en bij de niveaubeschrijvingen voor een bachelor (niveau). Het beroepsbeeld dat de opleiding hanteert is passend en de opleiding heeft oog voor de doorontwikkeling ervan. Een bredere inzetbaarheid van pedagogisch managers dan uitsluitend binnen de kinderopvang is een ontwikkeling die momenteel landelijk wordt besproken.

De opleiding PMK van Windesheim legt een accent op de managementcomponent, wat duidelijk in de missie van de opleiding is verankerd. De verbinding met de pedagogische component is voldoende stevig, door altijd uit te gaan van de pedagogische context.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoende**. Het programma kent een goede balans tussen de pedagogische component aan de ene kant en management aan de andere kant. Deze twee delen worden goed met elkaar verbonden; de integratie is goed zichtbaar in de integrale beroepsproducten/professionaliseringstaken. Het programma is adequaat opgezet en inhoudelijk passend bij de eindkwalificaties. Kennis en vaardigheden worden aangereikt vanuit een body of knowledge & skills. Deze set aan kennis en vaardigheden is voldoende op orde. Het panel maakt enkele opmerkingen over de (vak)literatuur en de onderzoeksvaardigheden, waarmee de opleiding deze elementen kan versterken. Wat betreft de vormgeving is het panel positief. Competentieleren staat hierbij centraal en de opleiding heeft dit adequaat uitgewerkt naar verschillende werkvormen.

De docenten zijn gekwalificeerd voor het verzorgen van het onderwijs. Relevante disciplines, zoals (ortho)pedagogiek en management, zijn goed in het team vertegenwoordigd en het team beschikt over relevante werkervaring die zij, naar het oordeel van studenten, goed weet te gebruiken in het onderwijs.

Momenteel werkt de opleiding aan een curriculumaanpassing. Vanaf dit studiejaar sluit de opleiding voor de eerste anderhalf jaar aan bij het onderwijsprogramma van de opleiding pedagogiek, aangevuld met enkele managementvakken vanuit PMK. Deze ontwikkeling had in eerste instantie een financiële reden, maar heeft tot een inhoudelijk passende keuze geleid.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**. De opleiding beschikt over een voldoende adequaat systeem van toetsing. In de (toets)praktijk ziet het panel dat toetsen aansluiten op de lesstof en voldoende uitdagend zijn.

Bij de beoordeling past de opleiding bij veel toetsen het vierogenprincipe toe. Hierbij wordt frequent gebruik gemaakt van een werkvelddeskundige. Recent formuleerde de opleiding het nieuwe toetsbeleid. Dit beleid laat een goed besef van (toets)kwaliteit zien. Het beleid zal de komende tijd geïmplementeerd worden. Aangaande de toetsing ziet het panel een aantal verbetermogelijkheden. Het panel zou graag zien dat de opleiding bij alle toetsen een antwoordmodel ontwikkelt, zoals het nieuwe toetsbeleid voorschrijft. Verder vindt het panel dat de functionaliteit meer centraal gesteld kan worden in de toetsing. Daarmee kan, naar de indruk van het panel, het aantal 'beschrijvende' toetsen teruggebracht worden.

Op basis van de bestudeerde producten van afgestudeerden en gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld en alumni, constateert het panel dat afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties hebben gerealiseerd. De opzet van de afstudeerfase is zeer gedegen en volledig. De afstudeerfase kent een duidelijke theorie- en praktijkcomponent, waarmee de oriëntatie en het niveau adequaat getoetst kunnen worden. De beoordeling van de verschillende onderdelen wordt adequaat uitgevoerd. Het panel doet enkele verbetersuggesties. Zo kan het macroperspectief meer aandacht krijgen in de afstudeeronderzoeken en kan het taalgebruik verbeterd worden. Wel blijkt uit de eindproducten van studenten voldoende duidelijk dat zij in staat zijn als beginnend pedagogisch manager kinderopvang het werkveld tegemoet te treden.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Basisgegevens van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
Beroepsbeeld en profilering	11
Eindkwalificaties	12
Conclusie	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
Opzet programma	13
Inhoud programma	14
Vormgeving programma	15
Docenten	16
Voorzieningen	17
Conclusie	17
Standaard 3 Toetsing	19
Toetsbeleid en -uitvoering	19
Afstudeeropzet	20
Producten van afgestudeerden	20
Conclusie	21
Eindoordeel over de opleiding	23
Aanbevelingen	25
Bijlagen	27
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	29
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	31
Bijlage 3 Rendementen	35
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	39
Bijlage 5 Bezoekprogramma	45
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	47
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	49
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	51

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogisch Management Kinderopvang van Christelijke Hogeschool Windesheim. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Christelijke Hogeschool Windesheim en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA-protocol 2015 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 21 mei 2015.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. P.Th.N. Kooiman (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw dr. G.M. van der Aalsvoort (domeindeskundige)

Mevrouw J.A.M. Hoex (domeindeskundige)

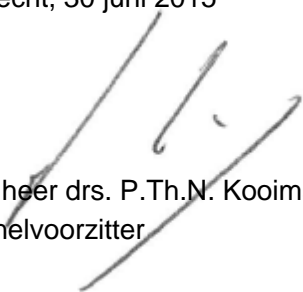
Mevrouw M.I. van Poppel (studentlid)

De heer P. van Achteren LLB, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2015*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 30 juni 2015

De heer drs. P.Th.N. Kooiman
Panelvoorzitter

De heer P. van Achteren LLB
Lead-auditor

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Pedagogisch Management Kinderopvang
oriëntatie en niveau opleiding	Hbo bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad.	Bachelor of Social Work
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Nvt
locatie	Zwolle
varianten	Voltijd, deeltijd, duaal
joint programme	Nvt
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	30012

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Christelijke Hogeschool Windesheim
gegevens contactpersoon instelling	W.A.J. van Uden
e-mailadres voor kopie aanmelding	Waj.van.uden@windesheim.nl
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief onder voorwaarden, besluit 27 juni 2014

Schets van de opleiding

De opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang bestaat sinds 2010 en is onderdeel van het domein Gezondheid en Welzijn van de Christelijke Hogeschool Windesheim. De opleiding heeft ruim honderd studenten, verdeeld over voltijd-deeltijd-duaal. In 2014 zijn de eerste voltijdstudenten afgestudeerd.

De opleiding is ontwikkeld op initiatief van de branche. De branche verzocht om een hbo-bacheloropleiding toegesneden op de actuele ontwikkelingen in de kinderopvang. Nu de opleiding (net) vier jaar bestaat blijkt er breder behoefte te zijn aan pedagogisch managers. De opleiding wil hierin meebewegen en heeft laten zien zorgvuldig te overwegen hoe aan de bredere vraag voldaan kan worden. Een formeel verzoek tot naamswijziging van de opleiding is, in lijn hiermee, in ontwikkeling. De opleiding heeft het panel separaat aan het visitatietraject, gevraagd hierover een uitspraak te doen.

Naast deze ontwikkeling speelt er een curriculumwijziging die per afgelopen studiejaar is ingegaan. Voor de eerste anderhalf jaar van de studie, maakt de opleiding gebruik van een groot deel van het opleidingsprogramma Pedagogiek. Dit deel wordt aangevuld met PMK-specifieke vakken zoals bedrijfseconomie, ondernemen en marketing.

Gezien het feit dat deze ontwikkeling recentelijk is ingevoerd en het panel daardoor maar beperkt zicht heeft op de resultaten, baseert het panel haar beoordeling voornamelijk op het programma dat tot dusverre is doorlopen. De ontwikkeling naar de nieuwe opzet wordt wel ondersteunend meegenomen bij de beoordeling van standaard 2.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op dit gebied van de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld en profilering

De opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang leidt studenten op voor een leidinggevende of adviserende rol in de kinderopvangbranche in brede zin. In die rol zijn afgestudeerde pedagogische managers kinderopvang betrokken bij de coördinatie of aansturing van de uitvoering van het werk met jeugdigen van 0 tot 16 jaar in kinderdagverblijven, gastouderopvang, peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang, brede scholen in integrale kindcentra (IKC) en/of belast met de beleidsmatige ontwikkeling van kinderopvang bijvoorbeeld in dienst van de gemeente of een serviceorganisatie binnen de branche.

De beroepsomgeving kenmerkt zich door bedrijfsmatigheid, diversiteit in context, een gedifferentieerd aanbod van diensten en verschillende belanghebbende partijen. De pedagogisch manager kinderopvang moet in staat zijn om effectief te managen en te adviseren in die context. Om te kunnen inspelen op ontwikkelingen in de markt en op een steeds veranderende vraag, moet de (beginnend) beroepsbeoefenaar naast pedagogische deskundigheid, deskundig zijn op terreinen als team coaching, bedrijfsvoering volgens kwaliteitsstandaarden, innovatie, (strategisch) management en kostprijsberekening.

Het panel onderschrijft het door de opleiding geschetste beroepsbeeld. In de beschrijving van het beroepsbeeld ziet het panel een accent op de managementcomponent, dat ook tot uiting komt in de visie van de opleiding: "De PMK-er is een motiverende en inspirerende manager die proactief en marktgericht een waarde(n)volle bijdrage levert aan de ontwikkeling van organisaties en medewerkers in de pedagogische context." Het panel constateert daarnaast dat de verbinding met de pedagogische component voldoende stevig is door altijd rekening te houden met de pedagogische uitgangspunten (context) van de organisatie. In de gesprekken met studenten, docenten en het opleidingsmanagement kwam dit duidelijk naar voren. De combinatie van pedagogiek en management stelt de afgestudeerden in staat om waarde toe te voegen op innovatieve en verantwoorde wijze, passend bij organisaties in de pedagogische context.

Het panel constateert dat de opleiding in het gehanteerde beroepsbeeld en in haar missie een bredere oriëntatie aanhoudt dan de branche kinderopvang. Dit past, zo stelt het panel, bij de constatering dat de rol pedagogisch manager zich niet hoeft te beperken tot de kinderopvang. De ontwikkeling van en opgedane ervaring in werkveldoverstijgende samenwerkingsverbanden zoals in het IKC, laten een breder arbeidsperspectief voor de pedagogisch manager zien.

Eindkwalificaties

Het landelijk competentieprofiel voorziet in zeven hoofdcompetenties. De opleiding hanteert dit profiel dat zij samen met de enige andere PMK-opleiding in het land (Fontys Hogescholen) heeft vormgegeven. Bij het opstellen van de competenties gebruikten de opleidingen de Dublin descriptoren als niveau-indicatoren voor een bachelor. De zeven hoofdcompetenties luiden als volgt:

Hoofdcompetenties Pedagogisch Management Kinderopvang	
Competent in het pedagogisch-educatief domein	Competent in samenwerken
Competent in management	Competent in communicatie
Competent in ondernemerschap	Competent in reflectie en ontwikkeling
Competent in het coachen van medewerkers	

Het landelijk overleg met Fontys wordt onder meer gebruikt om het competentieprofiel te toetsen op actualiteit, hierbij wordt tevens gebruik gemaakt van de input door de eigen werkveldadviescommissie (WAC) en van de terugkoppeling die gevraagd wordt aan stage-/praktijkbegeleiders. Eind 2013 constateerden de opleidingen in het landelijk overleg dat het competentieprofiel nog actueel is, maar dat de ordening van een aantal indicatoren (uitwerkingen van competenties, zie verder standaard 2) logischer kon. Hiermee laten de opleidingen zien blijvend scherp te zijn op de competentieset en waar nodig aanpassingen door te voeren, aldus het panel.

Conclusie

Het panel constateert dat de eindkwalificaties van de opleiding PMK aansluiten bij de eisen die daaraan gesteld worden vanuit de beroepspraktijk (oriëntatie) en bij de niveaubeschrijvingen voor een bachelor(niveau). Ze hanteren de landelijke competentieset. Voorts is het beroepsbeeld passend en heeft de opleiding oog voor de doorontwikkeling ervan. De bredere inzetbaarheid van pedagogische managers in andere velden dan uitsluitend binnen de kinderopvang, is een ontwikkeling die momenteel landelijk wordt besproken en gevolgen heeft voor het beroepsbeeld. De opleiding PMK van Windesheim legt naar het oordeel van het panel een accent op de managementcomponent en dat is duidelijk in de missie van de opleiding verankerd. De verbinding met de pedagogische component is voldoende stevig, door altijd de pedagogische context centraal te stellen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Opzet programma

Het panel constateert dat het major-minor-model de basisstructuur vormt van de opleiding. Een student volgt zes major onderdelen, twee op propedeuseniveau en vier in de hoofdfase. Naast de major wordt minimaal één opleidingsnabije (domeinspecifieke) minor gekozen en, met toestemming van de examencommissie, kan de student de tweede minor buiten de opleiding volgen. Het majorgedeelte van het programma beslaat 180 EC, de minors ieder 30 EC.

De opzet van het programma voor deeltijd- en duaalstudenten is vergelijkbaar. Het panel ziet twee kenmerkende verschillen. Allereerst dienen deze studenten met goed gevolg een toelatingsassessment af te leggen. Op basis van een positieve uitkomst stelt de examencommissie hen vrij van één majoronderdeel. In dat deel zitten veelal inleidende en oriënterende vakken, zo stelt het panel vast. Het tweede onderscheid betreft de opzet van het minordeel. Studenten kunnen één minor vrij kiezen. Het panel vernam dat in de praktijk alle studenten kiezen voor de minor Pedagogiek in de wijk, omdat die is afgestemd op hun vaste lesdag. Voor de tweede minor bestaat geen keuzemogelijkheid. Studenten die de deeltijd/duale route volgen, dienen de lintminor management en ondernemen te volgen, bestaande uit drie projectminoren van elk 10 EC.

Binnen de opleiding is veel aandacht voor de praktijk. Eén van de methoden die de opleiding toepast om die praktijkgerichtheid te realiseren, is het praktijkleren in de vorm van het integrale beroepsproduct (IBP), ook wel professionaliseringstaak (p-taken) genoemd. Doel van het IBP is om studenten in contact te brengen met het werkveld, te leren welke vraagstukken in de praktijk leven en hoe zij daar als pedagogisch manager een waarde(n)volle bijdrage aan kunnen leveren. Binnen dit studieonderdeel vindt integratie plaats van kennis, beroepshouding en (beroeps)vaardigheden. Andere vormen van praktijkleren zijn stages, excursies, workshops en gastcolleges door professionals uit de praktijk. Het deeltijd- en duaalprogramma kennen geen IBP/p-taken. Hier werkt de opleiding met het concurrentiemodel, waarbij werken en leren zoveel mogelijk gelijktijdig plaatsvindt. De student werkt in de praktijk aan competentiedoelen die (min of meer) gelijktijdig binnenschools worden aangeboden. Het panel heeft hierover in een apart gesprek met studenten (dt/du) en hun werkbegeleiders gesproken. Beide groepen geven aan dat het binnenschools onderwijs en het praktijkleren goed op elkaar aansluiten. In de praktijk is de casuïstiek voorhanden om studenten te faciliteren in hun leerproces. De sturing hierop vanuit de opleiding (kaderstellend) wordt als goed ervaren.

Huidige ontwikkeling in opzet programma

Vanwege financiële redenen zijn in het schooljaar 2013/2014 door het management verschillende scenario's uitgewerkt om het bestaansrecht en de continuïteit van de opleiding te waarborgen. Er is gekeken naar mogelijkheden om samen te werken met andere opleidingen, waarbij, zo constateert het panel, een inhoudelijke afweging duidelijk voorop stond. Er is gekozen om samen te werken met de opleiding Pedagogiek. Een analyse van beide programma's bracht de mogelijkheid in beeld om de eerste anderhalf jaar studie (PMK) te baseren op het onderwijs van Pedagogiek, aangevuld met enkele managementvakken/projecten vanuit het PMK-programma. Deze opzet is sinds studiejaar 2014/2015 ingevoerd. Het panel heeft nog geen volledige uitwerking hiervan kunnen zien, maar is op basis van het eerstejaarsprogramma en wat het hoort van studenten en docenten, positief over deze ontwikkeling. Bij de visitatie heeft het panel hoofdzakelijk gekeken naar het programma dat de komende drie jaar udfaseert.

Inhoud programma

Kennis

In een Body of Knowledge & Skills is de kenniscomponent van het opleidingsprogramma zichtbaar. Het panel ziet dat de opleiding kennis aanreikt op drie hoofdthema's: pedagogiek, management en communicatie. Deze hoofdthema's zijn onderverdeeld in subthema's. Voor pedagogiek zijn dat opvoeding, educatie, omgeving, ontwikkeling, pedagogisch partnerschap, pedagogisch praktijkonderzoek en internationalisering. Het hoofdthema management kent een onderverdeling naar organisatiekunde, strategisch management, financieel management, personeelsmanagement, ondernemerschap en methoden van onderzoek. Bij communicatie draait het om kennis op het gebied van communicatie (algemeen), communicatielijnen-interactie, coaching, feedback en leiderschap. Deze kenniscomponenten zijn naar oordeel van het panel, inhoudelijk een adequate uitwerking van de doelstellingen, de competenties. Het panel vindt dat een goede balans tussen pedagogiek en management. Studenten geven dit in gesprek met het panel ook aan en gaven als voorbeeld het opstellen van een pedagogisch beleidsplan waarbij zij zowel pedagogische- als managementkennis geïntegreerd moesten gebruiken.

Voorafgaand aan elk semester ontvangen studenten een literatuurlijst waarop de verplichte literatuur is opgenomen. In de beschrijvingen van de onderwijseenheden ziet het panel eveneens welke literatuur studenten dienen te bestuderen. Over het algemeen is het panel hierover positief en kan gezegd worden dat de literatuur passend is en voldoende uitdagend, maar het panel maakt ook enkele opmerkingen die ter verbetering meegenomen kunnen worden. Voor enkele boeken en publicaties die de opleiding gebruikt voor de pedagogische context en inhoud, is naar oordeel van het panel een actueler alternatief voorhanden. Als voorbeeld noemt het panel hier het boek dat gebruikt wordt voor ontwikkelingspsychologie. Daarbij merkt het panel op dat de rijkdom aan bronnen verder verrijkt kan worden, ook internationaal gezien. Naast theorie vanuit vakliteratuur is er veel ander studiemateriaal mogelijk, zoals (politieke) beleidsdocumenten en vakinformatie van centrale organisaties uit de beroepspraktijk. In de gesprekken met studenten bleek voor het panel dat het gebruik van dergelijke bronnen nog versterkt kan worden. Tot slot, de gesprekken met studenten bevestigden de constatering van het panel dat er in het programma meer aandacht kan uitgaan naar diversiteit in de samenleving. De opleiding kan beginnen met het aanbrengen van meer samenhang in de onderdelen waarin elementen van diversiteit al wel aan de orde komen.

Beroepsvaardigheden

De vaardigheidslijn is bedoeld voor het trainen van vaardigheden die studenten nodig hebben bij een IBP of p-taak. Het gaat bijvoorbeeld om gespreksvaardigheden benodigd voor het voeren van een oriënterend gesprek met een cliënt, of om adviesvaardigheden om een adviesnota te kunnen verdedigen. Daarnaast gaat het om vaardigheden op het gebied van reflectie, coaching, presentatie en interactie. Passend bij het accent op de managementcomponent (zie standaard 1) is er in het programma specifieke aandacht voor ondernemersvaardigheden. Het draait daarbij om innovatie en ondernemerschap, zo stelt het panel vast. Studenten leren hier actief in te spelen op een steeds veranderende samenleving.

In het programma is ook aandacht voor onderzoeksvaardigheden. De opleiding wil studenten bekwamen om vragen vanuit de praktijk te vertalen in een onderzoek en daarmee (een innovatieve) verdieping te geven aan de (eigen) beroepspraktijk. Het panel herkent in het programma een opbouw van vakken die studenten moeten voorbereiden op de afstudeeropdracht in jaar 4. Het betreft drie voorbereidende vakken: inleiding sociaal wetenschappelijk onderzoek (jaar 1), onderzoek en kwaliteit (jaar 2) en onderzoeksvaardigheden (jaar 4). In gesprek met studenten en docenten hoort het panel dat ook in andere onderwijseenheden aandacht is voor onderzoeksvaardigheden. Het vinden van relevante, betrouwbare artikelen bijvoorbeeld, komt in verschillende andere eenheden aan de orde. Het panel vindt dat de opleiding studenten voldoende voorbereidt wat betreft onderzoeksvaardigheden, maar ziet ook ruimte voor verbetering. Allereerst kan het gebruik van de rijkdom aan bronnen door de opleiding verder gestimuleerd worden, bijvoorbeeld door hogere eisen te stellen aan de inhoud van de literatuurlijst. Ten tweede zouden studenten eerder in het programma én bewuster een onderzoekscyclus kunnen doorlopen als voorbereiding op het afstudeerproject. Het panel raadt de opleiding aan om het onderwijs op het gebied van onderzoeksvaardigheden in lijn hiermee uit te breiden.

Vormgeving programma

Onderwijsvisie en leerlijnen

Het panel constateert dat de opleiding met haar onderwijsvisie aansluit bij de instellingsbrede visie van Windesheim. In die visie formuleert men vier uitgangspunten: ambitieus studieklimaat, de waarde(n)volle professional, studentbegeleiding op maat, en hoge kwaliteit onderwijs. Op opleidingsniveau heeft PMK dit uitgewerkt met als centraal uitgangspunt: competentieleren. Belangrijk aspect daarin is de samenhang tussen kennis, houding en vaardigheden en de relatie tussen onderwijs en de beroepspraktijk. De opleiding werkt hierbij volgens de volgende kaders:

- leren doe jij als student; docenten begeleiden je daarin;
- niet iedereen leert precies hetzelfde, maar het kader is het competentieprofiel;
- het leerplan is opgebouwd uit professionaliseringstaken/integrale beroepsproducten (IBP/p-taken) die gericht zijn op het ontwikkelen van je beroepscompetenties;
- iedere IBP/p-taak leidt tot een omschreven resultaat, waarmee jij kunt aantonen dat je de competentie beheerst op het gevraagde beheersingsniveau.

Deze uitgangspunten worden door het panel herkend en blijken eveneens herkenbaar voor de betrokkenen, zoals naar voren kwam in de gesprekken over het programma van het panel met docenten en (oud-)studenten.

In de hoofdfase, zo leest het panel in het OER, wordt de opleiding vervolgd met de vier leerlijnen van PMK: het integraal beroepsproduct, het ondersteunend onderwijs, praktijkleren en studieloopbaanbegeleiding. Het bestudeerde leerplanschema komt overeen met de terminologie van de beschreven vier leerlijnen van PMK. In het ondersteunend onderwijs biedt de opleiding de (kennis)basis, benodigd voor onder meer de IBP/p-taken. Het panel ziet hier veel onderwijseenheden met een kleine omvang en geeft de opleiding in overweging mee om de effecten van deze opzet voor de studeerbaarheid scherp in de gaten te houden.

De opleiding hanteert bij de leerlijnen een grote variatie aan passende werkvormen, aldus het panel. Werkvormen in het programma zijn: hoorcolleges, werkcolleges, projecten, individuele begeleiding, feedbacksessies, workshops, intervisie, excursies en een internationale studiereis.

Instream en leerroutes

De opleiding wordt aangeboden in drie varianten: voltijd, deeltijd en duaal. De voltijdopleiding kent een programma van 240 EC. Als vooropleidingseis is een vwo- dan wel havodiploma vereist. Ook zijn studenten toelaatbaar met een mbo-4-diploma. Voor deeltijd- en duale studenten gelden aanvullende toelatingseisen. Studenten moeten een baan hebben van minimaal 20 uur per week in de welzijns- en pedagogische sector op hbo-niveau (of de mogelijkheid tot doorgroei tot hbo-niveau). De student dient minimaal 800 uur werkervaring te hebben. Studenten dienen voor toelating een intakeprocedure te doorlopen, waarbij een portfolio-assessment wordt afgenomen. Als de student hiervoor slaagt (voorwaarde voor toelating) dan wordt de student vrijgesteld van 30 EC aan inleidende en oriënterende vakken (bijvoorbeeld: inleiding pedagogiek, inleiding psychologie en basiscommunicatie). Het panel heeft specifiek aandacht gehad voor deze assessments en constateert dat deze procedure zorgvuldig is ingericht. Studenten dienen in het portfolio en in het assessment onderbouwd aan te tonen over voldoende basis te beschikken voor de vrijstelling én de opleiding met goed gevolg te kunnen afleggen.

Begeleiding

De begeleiding is afgestemd op de leerlijnen. Per leerlijn is benoemd welke begeleidende rol de docent inneemt. In de integrale leerlijn treedt de docent op als tutor en heeft daarmee vooral een rol in de procesbegeleiding. De tutor volgt de voortgang van de groep en grijpt zo nodig in, adviseert over samenwerking en vergadertechnieken, adviseert over te hanteren methoden en technieken en verwijst zo nodig door naar een inhoudsdeskundige. In de leerlijn praktijkleren is de docent zichtbaar als stagedocent. In de kennislijn is de docent inhoudsdeskundige (expert). De docent verzorgt hoorcolleges, werkcolleges en verleent consulten. In de vaardigheidslijn komen studenten de docent tegen als trainer en binnen SLB treedt de docent op als coach. Studenten tonen zich in het gesprek met het panel positief over de begeleiding van docenten. Ze weten bij wie ze moeten zijn als ze zich gesteld zien voor een probleem.

Docenten

Het panel is positief over het docententeam van PMK; zij zijn in staat om het onderwijs te verzorgen. Het team bestaat uit ruim vier fte, verdeeld over zeven personen. Van de zeven docenten hebben vijf docenten een mastertitel. Eén docent is op het moment van de visitatie bezig met een masteropleiding. Het panel ziet dat de docenten verschillende achtergronden hebben, passend bij het profiel van de opleiding. Er is een mix van (ortho)pedagogen, (project)managers, beleidsadviseurs en ondernemers. Veel docenten beschikken tevens over (recente) praktijkervaring; een punt dat door de studenten zeer gewaardeerd wordt.

Het panel hoort daarnaast van studenten dat docenten goed in staat zijn de link te leggen tussen pedagogiek aan de ene kant en management aan de andere kant. Studenten zijn verder positief over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van docenten. Het panel waardeert hier ook de wijze waarop het docententeam gezamenlijk nadenkt over doorontwikkeling van de opleiding. Met het oog op een bredere oriëntatie van de opleiding PMK dan alleen de kinderopvang, vindt het panel het goed dat hier met elkaar breed over wordt nagedacht.

Voorzieningen

Voor de opleiding zijn geen specifieke voorzieningen nodig. De opleiding sluit aan bij de voorzieningen van het Windesheimcomplex in Zwolle, waaronder zalen voor hoorcolleges en ruimtes voor de werkcolleges. Het panel constateert dat deze voorzieningen in voldoende mate aansluiten bij de behoeften van de opleiding PMK.

Studenten kunnen verder gebruik maken van alle faciliteiten op het complex, zoals de mediatheek, sportfaciliteiten, studiesuccescentrum en religieuze faciliteiten. Ook kunnen ze gebruik maken van computer- en ict-faciliteiten, zoals Sharenet met toegang tot opleidingsgerelateerde communities, N@tschool (elektronische leeromgeving), roosteroverzichten, Educator (studentvolgsysteem) en studieruimtes met computers. Studenten PMK ontvangen alle opleidings specifieke informatie via een eigen community op Sharenet. Alle onderwijsgerelateerde documenten, bijvoorbeeld collegepresentaties en artikelen, worden geplaatst op N@tschool.

Conclusie

Het panel constateert dat de opleiding adequaat is opgezet en inhoudelijk passend is bij de eigen missie en de eindkwalificaties. Het programma kent een goede balans tussen de pedagogische component aan de ene kant en management aan de andere kant. Deze twee delen worden tevens goed met elkaar verbonden; de integratie is goed zichtbaar in de IBP/p-taken. Over de (vak)literatuur die de opleiding hanteert, maakt het panel enkele opmerkingen die ter verbetering meegenomen kunnen worden. In het programma is verder aandacht voor het aanleren van beroepsvaardigheden, deze zijn relevant. Studenten werken onder meer aan hun communicatieve vaardigheden. De onderzoekslijn in het programma kan nog verstevigd worden. Daarover merkt het panel op dat er meer aandacht kan uitgaan naar literatuurgebruik en het doorlopen van de onderzoekscyclus.

Het panel is voorts positief over de vormgeving van het programma. Competentieleren staat hierin centraal en is adequaat uitgewerkt naar de verschillende werkvormen. Het docententeam is in staat om het onderwijs te verzorgen. De verschillende disciplines zijn goed in het team vertegenwoordigd en het team beschikt over relevante werkervaring die zij, naar oordeel van de studenten, goed weet te gebruiken in het onderwijs.

Het panel ziet dat de opleiding in beweging is. Sinds de start van het huidige studiejaar volgen de studenten het eerste jaar van de opleiding pedagogiek, aangevuld met enkele managementvakken vanuit PMK. Deze ontwikkeling had in eerste instantie een financiële reden, maar het panel concludeert dat de opleiding, met de keuze voor pedagogiek, een inhoudelijk passende keuze heeft gemaakt.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Toetsbeleid en -uitvoering

Het toetsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het toetsbeleid van het instituut Social Work, aangevuld met een appendix PMK. Men gaat uit van een basis waarbij alle opleidingskwalificaties (competenties) minimaal één keer op ieder onderwijsniveau getoetst wordt (basis-, gevorderd-, bachelorniveau). Omdat studenten twee maal tijdens hun studie een minor volgen, en daarmee de leertrajecten uit elkaar kunnen lopen, worden alle competenties getoetst in het verplichte majordeel van het programma.

Het toetsbeleid voorziet in verschillende toetsinstrumenten die, naar het oordeel van het panel, adequaat aansluiten bij de leerlijnen en de werkvormen. Het panel constateert dat de opleiding de volgende toetsinstrumenten gebruikt: niveauassessment, portfolio, IBP/p-taak, beroepsproduct, afstudeeropdracht, reflectieopdracht, kennistoets, vaardigheidstoets en presentatie. Het panel heeft diverse toetsen bestudeerd en is hierover in de basis positief. De toetsen sluiten aan op de lesstof en zijn voldoende uitdagend. Over het totale palet aan toetsinstrumenten merkt het panel tevens op dat de praktijkcomponent goed vertegenwoordigd is. Een ander positief element in de toetsing, betreft de beoordeling. De opleiding hanteert bij een substantieel deel van de toetsen consequent het vierogenprincipe, hetgeen de betrouwbaarheid versterkt. Hierbij wordt regelmatig gebruik gemaakt van externe assessoren, afkomstig uit het werkveld. Naast de positieve elementen heeft het panel ook een aanbeveling over de toetsing die voor verdere verbetering kan zorgen. Het panel geeft de opleiding mee de functionaliteit meer centraal te stellen in de toetsing. Met het portfolio, proces- en reflectieverslagen kent de toetsing een grote hoeveelheid 'beschrijvende' toetsvormen/bewijsstukken die veel herhaling bevatten. Het panel vraagt de opleiding hier zorgvuldig naar te kijken.

Toetsbeleid vernieuwd

De opleiding is bezig het toetsbeleid opnieuw te formuleren. Ten tijde van het visitatiebezoek was het nieuwe toetsbeleid net vastgesteld, maar nog beperkt bekend onder de docenten. Het panel is positief over de inhoud van het beleid en herkent hierin een duidelijke 'drive' tot het leveren van (toets)kwaliteit. Het beleid beschrijft onder meer de visie op toetsing, de samenhang met het onderwijs, de (toets)organisatie, de toetscyclus en de kwaliteitszorg rondom toetsing. De komende periode zal het toetsbeleid geïmplementeerd worden. Het panel ziet dit positief tegemoet. Wel merkt het panel op bij de huidige toetsen niet altijd een antwoordmodel te hebben aangetroffen en dat in de toetsen het aantal punten per vraag niet stond aangegeven. Docenten gaven aan dat er in vrijwel alle gevallen wel antwoordmodellen zijn, maar dat enkele nog ontbreken. Het panel stimuleert de opleiding, om in lijn met het net geformuleerde beleid, dit op orde te brengen.

Examen- en toetscommissie

De examencommissie Pedagogiek/PMK is formeel verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing. De examencommissie adviseert de opleiding betreffende het toetsbeleid en de uitvoering van de toetsing volgens de afspraken, zoals beschreven in de OER PMK. De toetscommissie ressorteert onder het hoofd opleiding en heeft een formele functie: inhoudelijke controle en advies over toetsvormen en beoordelingscriteria. Het gesprek met de examen- en toetscommissie heeft het panel laten zien dat zij deze functies goed uitvoeren.

Afstudeeropzet

Het afstudeertraject bestaat uit drie onderdelen: een blokstage (major 5), het afstudeeronderzoek (major 5 en 6) en een eindassessment. Voor deeltijd- en duaalstudenten geldt dat de blokstage wordt ingevuld met het praktijkleren.

De opleiding koppelt aan de drie onderdelen verschillende toetsinstrumenten. De blokstage wordt afgesloten met een verslag van het praktijkleren waarin de student verantwoording aflegt over het functioneren tijdens de blokstage en aantoont dat zij over de betreffende competenties beschikt. De beoordeling is gebaseerd op het verslag en een eindgesprek tussen student, stagebegeleider en de docent praktijkleren. Voor deeltijd- en duaalstudenten geldt eenzelfde systematiek, maar dan meer ingericht vanuit de eigen werkplek.

Het afstudeeronderzoek loopt gedurende twee majorperioden. Het panel constateert dat de opleiding het onderzoek zorgvuldig opbouwt in verschillende fasen. In de eerste fase schrijft de student een afstudeerwerkplan waarin de doel- en vraagstelling van het praktijkgericht onderzoek wordt gepresenteerd en verantwoord. Het verslag gaat tevens in op de organisatie waarvoor het onderzoek wordt verricht en het onderzoeksontwerp. In de tweede fase leveren de studenten een tussenrapportage in, waarbij het functioneren (van de student) op de werkplek centraal staat. De derde fase betreft de eindrapportage van het praktijkgerichte onderzoek. Bij de beoordeling maakt de opleiding gebruik van een proces- en presentatieverslag dat de student eveneens inlevert, een feedbackformulier van de opdrachtgever en de eindrapportage zelf.

In het eindassessment staat het portfolio van de student centraal. Hierin toont de student aan te functioneren op bachelorniveau en verantwoordt zijn leerproces en ontwikkeling in relatie tot het beroepsprofiel. Het portfolio bestaat uit bewijsstukken (vaak uitgewerkte beroepsproducten) waarmee de student laat zien welke activiteiten zijn ondernomen om zich te ontwikkelen als PMK'er. De beoordeling komt tot stand op basis van het portfolio, de bewijsstukken en het mondeling deel van het assessment.

Het panel vindt de opzet van de afstudeerfase zeer gedegen en volledig. De afstudeerfase kent een duidelijke theorie- en praktijkcomponent, waarmee de oriëntatie en het niveau adequaat getoetst kunnen worden.

Producten van afgestudeerden

Op het moment van het visitatiebezoek had de opleiding vijftien afgestudeerden voortgebracht; 13 voltijdstudenten en 2 deeltijdstudenten. Het panel heeft de afstudeerproducten (blokstage/praktijkleren, afstudeeronderzoek, eindassessment) en beoordelingen bestudeerd van al deze afgestudeerden.

De werken van studenten zijn alle sterk praktijkgericht. Het panel waardeert dit aspect en ziet dat studenten zich goed weten te verdiepen in de organisatie waarvoor zij werken. Dit is duidelijk zichtbaar in de verslagen van de blokstages en in de portfolio's van studenten. In de beroepsproducten ziet het panel dat studenten op (bachelor)niveau functioneren, hetgeen ook in de beoordelingen door de opleiding tot uitdrukking komt. De afstudeerwerkplannen laten zien dat studenten interessante, relevante vraagstukken selecteren voor hun afstudeeronderzoek. De uitwerking naar vraagstellingen is veelal goed navolgbaar. Het panel herkent ook in de onderzoeken een duidelijke koppeling naar de praktijk(organisatie). De onderzoeksmethoden en -aanpak van studenten is hbo-bachelorwaardig. De eindrapportages van studenten laten zien dat studenten voldoende in staat zijn als (beginnend) beroepsbeoefenaar het werkveld tegemoet te treden. De beoordeling van het afstudeeronderzoek is gedegen vormgegeven. Het panel waardeert dat de beoordelaars de feedback van de opdrachtgevers meenemen in de eigen afweging over het oordeel. Dat de interne beoordelaars in de regel tot een lagere beoordeling komen, toont volgens het panel dat de beoordelaars hun taak zorgvuldig uitvoeren.

De beoordelingen door de opleiding van alle drie de elementen van het afstudeerproces kwamen vrijwel altijd overeen met het oordeel dat het panel gegeven zou hebben. De feedback van de beoordelaars is duidelijk en volledig, zo geeft het panel aan. De opleiding gebruikt hiervoor niet altijd de ruimte op het beoordelingsformulier, maar maakt ook aantekeningen in de documenten van de studenten.

Het geheel overziend is het panel van oordeel dat de studenten de beoogde eindkwalificaties hebben gerealiseerd. Richting de toekomst wil het panel de opleiding enkele verbeter suggesties meegeven:

- De afstudeeronderzoeken hebben het panel laten zien dat studenten vraagstukken oppakken en uitwerken op micro- en mesoniveau. Het macroperspectief (overheidsbeleid, maatschappelijke ontwikkelingen, sociaal wetenschappelijk/sociologisch/economisch onderzoek) blijft in vrijwel alle onderzoeken buiten beschouwing of wordt beperkt behandeld. Het panel stimuleert de opleiding om studenten te bewegen dit perspectief meer te betrekken in hun onderzoek.
- Het panel constateert dat de taalbeheersing van studenten uiteenloopt. Een aantal studenten gebruikt in de rapportages een goede (management) schrijfstijl, maar in een aantal rapportages vond het panel het taalgebruik matig.
- Passend bij de opmerking bij standaard 2 (hier niet meegewogen in het oordeel) is het panel van oordeel dat de opleiding het gebruik van (vak)literatuur kan versterken.

Het panel heeft in het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld vernomen dat zij positief zijn over het niveau van de afgestudeerden. Ook de alumni die het panel heeft gesproken, zijn positief over hun verworven competentie op het moment dat zij het werkveld als beginnend beroepsbeoefenaar betreden. In het gesprek met het panel lieten zij zien zelfstandig als pedagogisch manager in de praktijk te functioneren.

Conclusie

Het panel constateert dat de opleiding over een voldoende adequaat systeem van toetsing beschikt. Het recent geformuleerde nieuwe toetsbeleid laat een goed besef van (toets)kwaliteit zien. In de praktijk ziet het panel dat de toetsen aansluiten op de lesstof en voldoende uitdagend zijn.

Verder vindt het panel het positief dat de opleiding bij veel toetsen het vierogenprincipe toepast bij de beoordeling en dat men hierbij frequent gebruikmaakt van een werkvelddeskundige. Het panel vindt dat de opleiding de functionaliteit van toetsen meer centraal kan stellen. Het aantal 'beschrijvende' toetsvormen (portfolio, reflectieverslagen, procesverslagen) kan daarmee verminderd worden.

Het panel constateert, op basis van bestudering van de afstudeerproducten, dat afgestudeerden de beoogde eindkwalificaties hebben gerealiseerd. Dit wordt bevestigd in het gesprek met alumni waar zij lieten zien zelfstandig als pedagogisch manager te functioneren. Vertegenwoordigers van het werkveld geven eveneens blijk van tevredenheid over het niveau van de afgestudeerden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel (vt/dt/du)
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogisch Management Kinderopvang (vt/dt/du) van de Christelijke Hogeschool Windesheim als **voldoende**.

Aanbevelingen

Standaard 2

- Het panel is in de basis positief over de aangereikte vakliteratuur, maar merkt wel op dat de rijkdom én actualiteit aan bronnen verrijkt kan worden. Het panel zou graag zien dat de opleiding meer actuele bronnen hanteert en dat een thema als diversiteit in de samenleving meer aandacht krijgt.
- Het panel raadt de opleiding aan om het onderwijs op het gebied van onderzoeksvaardigheden uit te breiden, zodat studenten eerder in het programma en bewuster een onderzoekscyclus doorlopen. De opleiding zou ook hogere eisen aan het gebruik van (vak)literatuur mogen stellen.

Standaard 3

- Het recentelijk geformuleerde toetsbeleid van de opleiding wordt na vaststelling in de curriculumcommissie verder geïmplementeerd binnen de opleiding. Het panel ondersteunt dit en bevestigt dat de huidige toetspraktijk nog niet geheel voldoet aan de nieuwe 'richtlijnen'.
- Het panel raadt de opleiding de functionaliteit van toetsen meer centraal te stellen. Het panel heeft de indruk dat het aantal 'beschrijvende' toetsvormen groot is (reflectieverslagen, procesverslagen, portfolio). Dit kan een positief effect hebben op de werkdruk die toetsing met zich mee kan brengen, voor zowel studenten als docenten.
- De afstudeeronderzoeken hebben het panel laten zien dat studenten vraagstukken oppakken en uitwerken op micro- en mesoniveau. Het macroperspectief blijft in vrijwel alle onderzoeken buiten beschouwing. Het panel stimuleert de opleiding om studenten te bewegen dit perspectief meer te betrekken in hun onderzoek.

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding

De zeven beroepscompetenties van de Pedagogisch Manager Kinderopvang

1. **Competent in het pedagogische domein**

De PMK beschikt over een ruime kennis van en visie op het opvoeden, het leren (educatie) en de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 16 jaar en kan die kennis en visie uitdragen en daarover verantwoording afleggen.

2. **Competent in management**

De PMK beschikt over kennis, inzicht en vaardigheden ten aanzien van de beleidscyclus, personeelsmanagement en bedrijfsvoering in de kinderopvang.

3. **Competent in ondernemerschap**

De PMK is ondernemend, kan marktgerichte principes toepassen en kan commercieel en innovatief denken en handelen.

4. **Competent in het coachen van medewerkers**

De PMK kan pedagogisch medewerkers coachen in de uitvoering van het primaire proces te weten de pedagogische opvang en ontwikkelingsstimulering van kinderen en jongeren.

5. **Competent in samenwerken**

De PMK kan samenwerken met ouders, medewerkers, interne en externe samenwerkingspartners.

6. **Competent in communicatie**

De PMK beschikt over goede sociale en communicatieve vaardigheden in woord en geschrift en kan deze vaardigheden inzetten in de contacten met kinderen, ouders/verzorgers, medewerkers, interne en externe samenwerkingspartners.

7. **Competent in reflectie en ontwikkeling**

De PMK zorgt voor de voortdurende verbetering van de eigen professionele bekwaamheid en draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep.

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

Inhoud voltijdprogramma (VT) - 240 ec - jaar 1-4, voor samenvoeging met Pedagogiek

Jaar 1	Major 1 (basisniveau)	30 ec	Major 2 (basisniveau)	30 ec
IBP ¹	Adviesrapport aan ouders (I ²)	2	Ondernemingsplan (III)	3
	Pedagogisch beleidsplan (II)	3	Programmapresentatie (IV)	2
Ondersteunend	I Branche kennis	2	III Wet- en regelgeving en politicologie	2
Onderwijs	I Inleiding sociaal wetenschappelijk onderzoek	2	III Communicatieleer	1
	I Basiscommunicatie	2	III Marketing	2
	I Ontwikkelingspsychologie	2	III Finance	2
	I Pedagogisch kader in de praktijk (0-4)	2	III Ondernemen	2
	II Pedagogiek, visie	2	IV Methodisch werken	2
	II Pedagogisch kader in de praktijk (4-13)		IV Observeren	1
	II Management en organisatie I	2	IV Onderwijsvisies	1
	II Bedrijfseconomie	1	IV Encyclopedie PMK	2
	II Gezondheidsbeleid en preventie	2	IV Ondersteunings-, ontwikkelings-, educatieve programma's	2
	II Groepsdynamica	2		
	II Basiscommunicatie			
	II Engels (toetsing via IBP II)			
Praktijkleren + vaardigheden	I Studievaardigheden (incl. Nederlands)	(fac.) ³	III Reflectievaardigheden	
	II Schriftelijke communicatie	1	IV Interactievaardigheden	1
	Praktijkleren	2	Praktijkleren	4
	II Presentatie (toetsing via IBP)			
Begeleiding	Studieloopbaanbegeleiding (SLB)	2	SLB	3
	Adviesgesprek	1	Bedrijfsbezoeken	
Jaar 2	Major 3 (gevorderd niveau)	30 ec	Minor 1	30 ec
IBP	Begeleidingsplan (V)	2	<i>Afhankelijk van gekozen minor.</i>	
	Kwaliteitsplan (VI)	3		
Ondersteunend	V Begeleidingsmodellen	2	<i>Keuze uit één opleidingsnabije minor: Pedagogiek in de wijk (PIW) of een externe minor.</i>	
	V Ethiek	1		
	V Personeelszorg en HRM	2		
	V Encyclopedie PMK	2		
	V Branche kennis internationaal	2		
	VI Kwaliteit	1		
	VI Onderzoek	1		
	VI Management en organisatie II	2		
Onderwijs	VI Wetgeving en recht II	2		
	VI Communicatie, conflict en onderhandelen	2		
	Praktijkleren	2	<i>Afhankelijk van gekozen minor.</i>	
	Praktische gespreksvoering	2		
Praktijkleren + vaardigheden	Intervisie en reflectie	2		
	SLB	2	<i>Afhankelijk van gekozen minor.</i>	
Begeleiding				
Jaar 3	Major 4 (semesterstage)	30 ec	Minor 2	30 ec
Ondersteunend onderwijs	Ethiek	3	<i>Keuze uit twee opleidingsnabije minoren: 1. Ondernemen 2. Opleiden, coachen en trainen Studenten kunnen ook een externe minor kiezen.</i>	
	Video interactie coaching			
Praktijkleren + vaardigheden	Praktijkleren Plan van aanpak	4	<i>Afhankelijk van gekozen minor.</i>	
	Praktijkleren	21		
Begeleiding	SLB	2	<i>Afhankelijk van gekozen minor.</i>	
Jaar 4	Major 5 (bachelorniveau)	30 ec	Major 6 (bachelorniveau)	30 ec
Ondersteunend	Onderwijs en innoveren	2		

¹ IBP staat voor Integraal Beroepsproduct en wordt op pagina 14 toegelicht.

² De Romeinse cijfers corresponderen met de onderwijsperiode en volgen uit het leerplan PMK. De cijfers bij het ondersteunend onderwijs corresponderen met het cijfer IBP.

³ Facultatief = niet verplicht.

onderwijs	Verandermanagement	2		
	Communicatie	2		
	Coachen en samenwerken in de pedagogische context	4		
	Onderzoek	2		
	Afstudeeronderzoek fase 0 (vraagarticulatie)	1		
	Afstudeeronderzoek fase 1 (doel- en vraagstelling)	2		
Praktijkleren + vaardigheden	Praktijkleren (blokstage)	13	Afstudeeronderzoek fase 2 (afstudeerwerkplan)	8
			Afstudeeronderzoek fase 3 (tussenrapportage, eindrapportage incl. advies, verandering en implementatievoorstel)	19
Begeleiding	SLB	2	SLB en professionalisering	3

Inhoud voltijdprogramma (VT) - 240 ec - jaar 1, na samenvoeging met Pedagogiek

Jaar 1	Major 1 (basisniveau)	31 ec	Major 2 (basisniveau)	29 ec
P-taak ⁴ (inclusief praktijkleren)	P-taak 5.1. Plan van aanpak wijkinventarisatie	4	P-taak 9.1 Actuele ontwikkeling	4
	P-taak 8.1 Normen en waarden social work	4	P-taak 2.1 Opstellen van een werkplan	4
	P-taak 1.1 Cliëntportret	4	P-taak 3.1 Uitvoering interventies	4
	P-taak 6.1 Presentatie instellingsverslag	4	P-taak 4.1 Een organisatie beschrijven	4
Ondersteunend onderwijs PED/PMK	Inleiding pedagogiek	2	Maatschappelijke ontwikkelingen en jeugdbeleid	1
	Inleiding sociologie	1	Ontwikkelingspsychologie	2
	Inleiding psychologie	2	Familie/ jeugdrecht	1
	Agogiek	1	Organisatiekunde	1
Ondersteunend onderwijs PMK-specifiek	Bedrijfseconomie	1	Marketing	1
	Ondernemen	1	Internationale branchekennis	1
Vaardigheden PED/PMK	Training vergadertechnieken	1	Training formuleren en structureren	1
	Training reflecteren en doelen stellen	1	Training observeren	1
	Training presenteren	1	Training communicatieve vaardigheden 2	1
	Training communicatieve vaardigheden 1	1	Training groepsdynamica	1
Vaardigheden PMK	Interactievaardigheden (3 lessen)			
Begeleiding	SLB	2	SLB	2
	Introductie	1		

Inhoud deeltijd-/duaalprogramma (DT/DU) - 240 ec - jaar 1-4, voor samenvoeging met Pedagogiek

Jaar 1	Major 1 en major 2 (basisniveau)	60 ec	Major 3 (gevorderd niveau)	30 ec
Ondersteunend onderwijs	<i>Major 1</i>		Communicatie, conflicthantering en onderhandelen	2
	Branchekennis en oriëntatie op het beroep ⁵	3	HRM	2
	Communiceren en rapporteren*	3	Management en organisatie	2
	Methodisch werken en observatievaardigheden*	3	Kwaliteit en onderzoek	2
	Pedagogiek en psychologie 1*	3	Branchekennis internationaal (toetsing praktijkleren)	
	Portfolio intakegesprek*	9		
	<i>Major 2</i>			
	Sociaal wetenschappelijk onderzoek	2		
	Psychologie 2	2		
	Ondernemen, marketing en finance	2		
	Wet- en regelgeving en politicologie	2		
	Ondernemen en finance	2		
	Nederlandse taal	1		

⁴ In het curriculum van de opleiding Pedagogiek wordt gewerkt met professionaliseringstaken (p-taken). Dit komt overeen met het IBP, zoals de opleiding PMK dat kent. De nummering van de p-taken is gebaseerd op het leerplan Pedagogiek.

⁵ Met * is vrijstelling.

	Pedagogiek 2	1		
Praktijkleren + vaardigheden	Major 1 Praktijkleren/ portfolio I* Major 2 Praktijkleren/ portfolio II	9 18	Intervisie en reflectie Begeleiding en coaching Praktijkleren/ portfolio III	2 2 18
Begeleiding	SLB (toetsing met praktijkleren)		SLB (toetsing met praktijkleren)	
Jaar 2	Major 4 (gevorderd niveau)	30 ec	Minor 1	30 ec
Ondersteunend onderwijs	Wetgeving en recht 2 Pedagogische en onderwijsvisies Video interactie coachen Branchekennis internationaal Communicatieleer Ethiek	2 3 3 2 2	Pedagogiek in de wijk (PIW)	12
Praktijkleren + vaardigheden	Praktijkleren/ portfolio IV	18	Praktijkleren/ portfolio	18
Begeleiding	SLB (toetsing met praktijkleren)		SLB (toetsing met praktijkleren)	
Jaar 3	Major 5 (bachelorniveau)	30 ec	Major 6 (bachelorniveau)	30 ec
Ondersteunend onderwijs	Coachen en samenwerken Management, ondernemen en verandermanagement Communicatie Bedrijfseconomie Onderzoek	2 2 2 2 2		
Praktijkleren + vaardigheden	Afstudeeronderzoek fase 0 (vraagarticulatie) Afstudeeronderzoek fase 1 (doel- en vraagstelling) Praktijkleren/ portfolio V	1 1 18	Afstudeeronderzoek fase 2 (afstudeerwerkplan) Afstudeeronderzoek fase 3 (tussenrapportage, eindrapportage, advies, verandering en implementatievoorstel) Praktijkleren/ portfolio VI	4 8 18
Begeleiding	SLB (toetsing met praktijkleren)		SLB (toetsing met praktijkleren)	
Lintminor Management en ondernemen				30 ec
Projectminor 1	Management			10
Projectminor 2	Ondernemen			10
Projectminor 3	Innoveren			10

Deeltijd-/dualprogramma (DT/DU) - 240 ec - jaar 1, na samenvoeging met Pedagogiek

Jaar 1	Major 3 (gevorderd niveau)	Major 1 en major 2 (basisniveau)	60 ec	30 ec
Ondersteunend onderwijs	Inleiding ontwikkelingspsychopathologie Pedagogiek in het onderwijs Preventie Workshop HRM Management en organisatie Kwaliteit en onderzoek	Major 1 Organisatiekunde* Inleiding psychologie* Major 2 Inleiding pedagogiek Maatschappelijke ontwikkelingen en jeugdbeleid Ontwikkelingspsychologie Inleiding sociologie	1 2 2 1 2 2	2 1 1 2 1
Vaardigheden	Praktijkwerk 3 Praktijkleren/SLB 3 Training communicatieve vaardigheden Begeleiden en coachen	Major 1 Praktijkwerk 1* Praktijkleren/SLB 1* Training communicatieve vaardigheden 1* Training communicatieve vaardigheden 2* Training observeren* Training groepsdynamica* Training vergadertechnieken* Training presenteren* Major 2 Praktijkwerk 2 Praktijkleren/SLB 2	9 12 1 1 1 1 1 1 1 9 12	9 12 1 1

		Training reflecteren/doelen stellen	1	
		Training formuleren en structureren	1	
Begeleiding	SLB (beoordeling met praktijkleren/SLB)	SLB (beoordeling met praktijkleren/SLB)		

Bijlage 3 Rendementen

Voltijdopleiding

Doorstroom en studievoortgang

10-03-2015

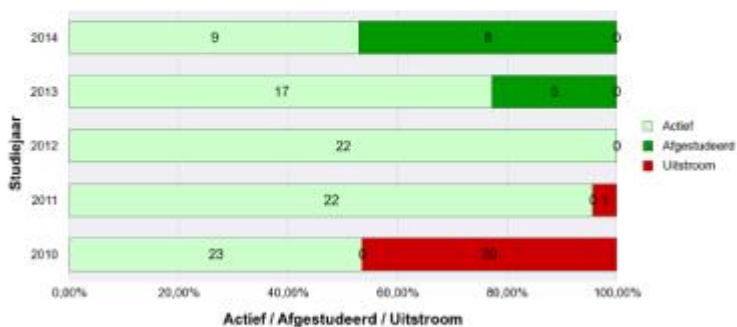
Huidige selectie:

- 1e instroomcohort 2010
- Voltijd

Windesheim Zwolle Gezondheid en Welzijn RVE OW PMK
Opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang

Bachelorrendement	
Aantal actief na 1 jaar	23
Aantal afgestudeerden (studiejaar 2 t/m 5)	13
Aantal uitstroom (studiejaar 2 t/m 5)	1
Bachelor rendement	56,52%
Prestatieafpraak (Voltijd, incl. Afstandsleren)	89%
Maximaal te behalen rendement op basis van uitstroom	95,65%
Maximaal te behalen rendement obv uitstroom en segmentatie (Koploper+Peloton+Staat)	65,22%

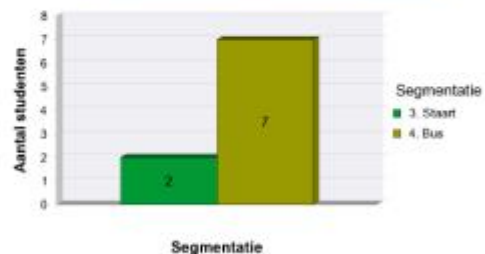
Doorstroom 1e instroomcohort 2010

Studiejaar	Actief		Uitstroom		Afgestudeerd		Aantal Start Studiejaar
	%	n	%	n	%	n	
Jaar 1	53 %	23	47 %	20	0 %	0	43
Jaar 2	96 %	22	4 %	1	0 %	0	23
Jaar 3	100 %	22	0 %	0	0 %	0	22
Jaar 4	77 %	17	0 %	0	23 %	5	22

Studievoortgang

Segmentatie berekening t/m periode 2 huidig studiejaar

Segmentatie	Verwacht studiejaar afronding	Aantal	Percentage
3. Staat	2014	2	22,22%
4. Bus	2015	7	77,78%
	Aantal	9	100,00%

Doorstream en studievoortgang

10-03-2015

Huidige selectie:

- 1e instroomcohort 2011
- Deeltijd
- Afstandsleren: Nee

Windesheim Zwolle Gezondheid en Welzijn

Opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang

RVE OW PMK

Doorstream 1e instroomcohort 2011

Studiejaar	Actief	Uitstroom	Afgestudeerd	Aantal Start Studiejaar
2011	6	0	0	6
2012	5	1	0	6
2013	4	1	1	6
2014	3	1	2	6

Studievoortgang

Segmentatie berekening t/m periode 2 huidige studiejaar

Segmentatie	Verwacht studiejaar afreeding	Aantal	Percentage
3. Staart	2015	1	33,33%
4. Bus	2016	2	66,67%
Aantal		3	100,00%

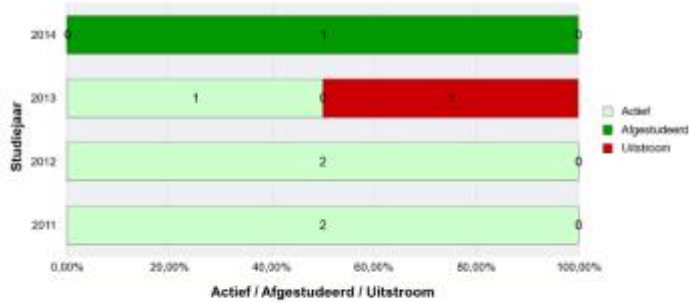
Huidige selectie:

- 1e instroomcohort 2011
- Duaal
- Afstandsleren: Nee

Windesheim Zwolle Gezondheid en Welzijn RVE OW PMK
 Opleiding Pedagogisch Management Kinderopvang

Bachelorrendement	
Aantal actief na 1 jaar	2
Aantal afgestudeerden (studiejaar 2 t/m 5)	1
Aantal uitstroom (studiejaar 2 t/m 5)	1
Bachelor rendement	50,00%
Prestatieafpraak (Voltijd, incl. Afstandsleren)	
Maximaal te behalen rendement op basis van uitstroom	50,00%
Maximaal te behalen rendement obv uitstroom en segmentatie (Koploper+Peloton+Staat)	50,00%

Doorstroom 1e instroomcohort 2011

Studiejaar	Actief		Uitstroom		Afgestudeerd		Aantal Start Studiejaar
	%	n	%	n	%	n	
Jaar 1	100 %	2	0 %	0	0 %	0	2
Jaar 2	100 %	2	0 %	0	0 %	0	2
Jaar 3	50 %	1	50 %	1	0 %	0	2
Jaar 4	0 %	0	0 %	0	100 %	1	1

Studievoortgang

Segmentatie berekening t/m periode 2 huidig studiejaar

Segmentatie	Verwacht studiejaar afronding	Aantal	Percentage
	Aantal		

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

De heer drs. P. Kooiman, voorzitter

De heer Kooiman is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van pedagogische wetenschappen. Bovendien heeft de heer Kooiman onderwijservaring als docent en supervisor in het hbo en was hij hoofd Onderwijs- en Studentenzaken bij de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht, waar hij verantwoordelijk was voor de kwaliteitszorg, en het faculteitsbestuur adviseerde over het onderwijsbeleid. Sinds 2002 is hij werkzaam bij Sardes als senior projectcoördinator. Voor het Ministerie van Onderwijs & Wetenschappen heeft hij een meerjarig beleidsonderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in Nederland. In 2013 heeft hij voor de Gemeente Leiden een evaluatie naar het Onderwijskansenbeleid afgerond. Hij is medeauteur van de jaarlijks verschijnende Landelijke Monitor VVE (sinds 2007) en medeauteur van 'Bronnenboek voor PABO en ROC docenten' over VVE (2009). Verder heeft hij vooral interne publicaties en/of rapporten voor opdrachtgevers op zijn naam staan. Door zijn deelname aan visitatiepanels in de afgelopen jaren beschikt hij over visitatie ervaring. Voor deze visitatie heeft de heer Kooiman onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2002 – 2003	Hogeschool Brabant – post bacheloropleiding Projectmanagement
1990 – 1991	RUG - leergang kwaliteitsbewaking Hoger Onderwijs
1983 – 1984	PVO Amsterdam - Supervisorenopleiding
1972 – 1982	VU – Andragologie, Faculteit Pedagogische en Andragogische Wetenschappen
1963 – 1971	Gymnasium alfa Triniteitslyceum Haarlem

Werkervaring:

2002 – heden	Sardes, advies- en onderzoeksbureau op het gebied van onderwijs, jeugd, welzijn en gezondheidszorg, Utrecht; senior adviseur; lid MT sinds juli 2011
2001 – 2006	Hogeschool van Amsterdam; Lerarenopleidingen; docent, supervisor
1995 – 2001	Universiteit Utrecht; Fac. Soc.Wetensch; Hoofd afd Onderwijs & Studentzaken
1982 – 1995	Hogeschool Holland; HBO-V, Pedagogiek; docent, supervisor, beleidsmedewerker

Mevrouw dr. G.M. van der Aalsvoort

Mevrouw Van der Aalsvoort is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van onderwijs aan het jonge kind en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. Sinds maart 2011 is zij lector over het thema Rekenenwiskunde didactiek bij pabo APO, Saxion Hogeschool, School of Education te Deventer (0,6 fte). Sinds januari 2007 is zij werkzaam als docent (0,1 fte) aan de afdeling Ontwikkelingspsychologie van Rijksuniversiteit Groningen, sinds augustus 2011 als gastdocent. Tot 2012 was zij lector over het thema Spel bij de Faculteit Educatie aan Hogeschool Utrecht (0,5 fte). Zij werkt samen met de Metropolitan Universiteit van Leeds, de Universität van Vechta en de Universiteit van Turku en Helsinki in het kader van internationale onderzoeksprojecten over spel, leerpotentieel en risicofactoren bij het onderwijs aan jonge leerlingen. Zij is actief in the European Association of Learning and Instruction (organiseert symposia gelet op onderzoek naar speciale onderwijsbehoeften, sociale interactie bij leren en instructie en onderwijsomstandigheden bij jonge leerlingen). Zij is redactielid van de tijdschriften: International Journal of Disability, Development and Education, Journal of Early Childhood Research, International Journal of Play. Zij heeft vele internationale en nationale publicaties over haar onderzoeksthema's gepubliceerd.

Daarnaast is zij vaste medewerker bij 'Wereld van het jonge kind'. Voor deze visitatie heeft mevrouw Van der Aalsvoort onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2004	Beroeps Bekwaamheids Registratie NVO-Generalist: G 0089
2002	Lid van Institute for the Study of Education and Human Development (ISED)
1998	Geregistreerd als Gezondheidszorgpsycholoog bij de wet BIG: 59049153925642
1994	Promotie met de dissertatie 'De bepaling van leerpotentieel bij kinderen van 2 tot 7 jaar met onvoldoende leergedrag'. Promotoren: prof. dr. A. J. J. M. Ruijsenaars en dr. J. H. L. van den Bercken
1992	Beroeps Bekwaamheids Registratie Behandeling (NVO): 2
1991	Beroeps Bekwaamheids Registratie Diagnostiek (NVO): 473
1990	Beroeps Bekwaamheids Registratie Algemeen (NVO): 146
1982	Doctoraal examen Orthopedagogiek aan de Katholieke Universiteit Nijmegen

Werkervaring:

2011 – heden	lector over het thema Rekenenwiskunde didactiek bij pabo APO, Hogeschool Saxion (0,6)
2008 – 2012	lector over het thema Spel bij de Faculteit Educatie, Hogeschool Utrecht (0,5)
2006 – heden	gastdocent bij de afdeling Ontwikkelingspsychologie, Rijks Universiteit Groningen (0,1) waaronder begeleiden van dissertatie vanuit NWO project 'Voorspelling van schools leren op basis van curriculumgerelateerde cognitieve functies bij rekenen'
2007 – 2008	hoofddocent bij de afdeling Pedagogiek van Universiteit Utrecht (1,0)
2001 – 2002	voorzitter Proefcommissie bij Midden-Holland (0,2)
1997 – 2001	stafid van het Pedologisch Instituut Leiden (0,2)
1994 – 2007	universitair docent bij de afdeling Orthopedagogiek, Universiteit Leiden (0,8)
1989 – 1994	universitair docent bij de vakgroep Orthopedagogiek, KU Nijmegen (0,6)
1986 – 1989	stafid van het Pedologisch Instituut Den Haag (1,0)
1983 – 1997	docent bij de Opleiding Speciaal Onderwijs, Fontys Hogeschool Tilburg (variërend van 0,01 tot 0,2)
1983 – 1986	projectleider project 'Werken met handelingsplannen', vanuit de KU (Nijmegen) (0,5)

Overig:

Adviseur SLOA voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (tot 2012)
Lid van Centraal Tuchtcollege, Ministerie van Justitie (sinds 1998)

Wetenschappelijke functies:

2009 – 2012	adviseur bij projecten van (Subsidiering Landelijke Onderwijs Ondersteunende Activiteiten, SLOA) voor het Ministerie van OCW
2005 – 2009	coördinator van de Special Interest Group 'Special Educational Needs' van EARLI.
2001 – heden	reviewer van Learning and Instruction conferenties, discussiant bij (invited) symposia bij International Special Education Conference (ISEC) en EARLI
1997 – 2003	coördinator van de Special Interest Group 'Social Interaction in Learning and Instruction' van EARLI
1997 – heden	organiseren van (invited) symposia bij EARLI conferenties: Athene, Göteborg, Fribourg, Padua, Amsterdam, Exeter
1992 – 1995	lid van Local Committee van de conferentie in Nijmegen van (EARLI)

Invited lectures:

2012	University of Helsinki, 8 mei 2012
2011	University of Applied Sciences Turku, Finland, 7 en 8 februari Universiteit van Granada: 16 en 17 februari
2010	International Blockparty in Central Park, New York: 2 oktober 2010
2009	Temple University Philadelphia, University of Delaware; Hochschule Luzern Zwitserland), Hochschule Vechta (Duitsland)
2006	Universiteit van Dortmund
2004	Allahabad University; University of Geneva; University of Durham
2003	Allahabad University, India; Katholieke Universiteit Leuven

Wetenschappelijke commissies in Nederland:

2011	Beoordeling Turkse opleiding Early Childhood Education in verband met accreditatie via NQA
2009 – 2012	Adviseur voor OCW in verband met SLOA aanvragen over 'Passend onderwijs en zorg'
2006 – 2009	'Vversterk': Kwaliteitscommissie bij Sardes die de inhoud en het verloop van 'Professionalisering van vve-personeel' volgde.
2004 – 2009	Begeleidingscie Freudenthal Instituut: Samen rekenen onderzocht
2002 – 2008	Accreditatiecommissie NVO-Basis-Orthopedagoog en van de Klachtencommissie
2001 – 2008	Stichting 'JORIK': inhoudelijke organisatie van tweejaarlijkse symposia; inhoudelijke organisatie en redactie van symposiumbundels
1999 – heden	Centraal Medisch Tuchtcollege
1999 – heden	Adviesraad Vereniging Anusatriesie en Ziekte van Hirschsprung
1998 – 2002	Werkgroep 'Landelijk Orthopedagogisch Centrum Jonge Risicokinderen'
1997 – 1999	Voorzitter van de NVO-commissie BBR-Behandeling
1996 – 1999	Onderwijsproject Kinderdialyse Nederland: AZN Nijmegen
1995 – 1999	Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
1995 – 1998	Fysiotherapie en psychologie bij kinderen met anusatriesie: AZN Nijmegen

Internationale lidmaatschappen:

European Association of Research in Learning and Instruction (EARLI)
American Education Research Association (AERA)

Nationale lidmaatschappen:

VELON, NVO, O en A

Publicaties (2014; meer op aanvraag):

- Ensing, A., van der Aalsvoort, G.M., van Geert, & Voet, S. Learning potential is related to the dynamics of scaffolding. An empirical illustration of the scaffolding dynamics of five year olds and their teacher. *Journal of Cognitive Education and Psychology*.
- Steenbeek, H, van der Aalsvoort, G.M., & van Geert, P. Collaborative play in young children as a complex dynamic system; revealing gender related differences. *Nonlinear dynamics, Psychology and the Life Sciences*.
- Van der Aalsvoort, D., Bootsma, W., & Odendaal, L. Hoe bevorder je ontluikende gecijferdheid? *Het jonge kind*, 41(9), 16-19.
- Van der Aalsvoort, D. (nog te publiceren). De betekenis van verbeeldend spel voor de ontwikkeling. *Het jonge kind*.

- Van der Aalsvoort, D. Motivatie van jonge leerlingen meten. Vergelijking tussen Nederlandse en Finse vijfjarigen. *Het jonge kind*, 41(7), 10-13.
- Van der Aalsvoort, G.M. Bewegingsonderwijs en spel: het een kan zonder het ander? In I. van Hilvoorde, & J. den Paste (Red.), *Van tikken naar taggen. Digitalisering van bewegingsonderwijs en sport* (pp. 89-103). Zwolle: Windesheim.

Mevrouw J.A.M. Hoex

Mevrouw Hoex is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van pedagogische beleidsontwikkeling in de kinderopvang. Haar publicaties zijn gericht op de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk en tienercentra. Zij ontwikkelt voor deze werkvelden trainingen en geeft begeleiding en advies op maat. In het kader van de landelijke kwaliteitsontwikkeling zit zij in de werkgroep Kinderopvang van de Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector. Daarnaast is zij lid van de begeleidingscommissie van het project 'Toezicht en handhaven kinderopvang' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en GGD Nederland. In haar werkzaamheden verbindt zij landelijke wet- en regelgeving en wetenschappelijk onderzoek, met de pedagogische kwaliteit in kindercentra, gastouderopvang en peuterspeelzalen. Dit heeft geresulteerd in landelijk georiënteerde opdrachten zoals een training voor GGD-inspecteurs, de training 'Knap lastig!' over het omgaan met lastig gedrag in de buitenschoolse opvang (oudervereniging Balans) en het pedagogisch kader voor de buitenschoolse opvang. Ook geeft zij training en advies-op-maat voor individuele ondernemers. Voor deze visitatie heeft mevrouw Hoex onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1982 – 1988 Pedagogiek MO-A en MO-B orthopedagogiek / ambulante pedagogiek, RK Leergangen te Tilburg
- 1976 – 1978 Sociaal-Cultureel Werk De Sprankel te Zwolle

Werkervaring:

- 1989 – heden Senior afdeling Opvoeden & Opgroeien, Nederlands Jeugdinstituut/NJi (voorheen NIZW) (Utrecht)
- 1987 – 1989 Coördinator Gastouderbureau Stichting UK (Amsterdam/Eindhoven)
- 1986 – 1988 Freelance tekstredacteur KPC (Den Bosch)
- 1986 – 1987 Teambegeleiding peuterspeelzaalwerk Peuterhofke Tongelre (Eindhoven)
- 1983 – 1985 Stichting Kindertelefoon (Eindhoven)
- 1979 – 1981 Vrouwenvormingswerk (Valkenswaard)

Overig:

- Lid Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra
- Lid Werkgroep kinderopvang / Stichting HKZ
- Lid Klankbordgroep Toezicht & Handhaving kinderopvang / VNG en GGD Nederland
- Lid werkgroep Kwaliteit / Het Kinderopvangfonds

Publicaties (periode 2010 -heden, meer op aanvraag):

Boeken / rapporten (alfabetisch op auteur)

- Ballex, M., & Hoex, J. (3^e druk 2010) *Hoe gaat het met jou? Kijken naar het welbevinden van kinderen*. Amsterdam: SWP.

- Boogaard, M., Hoex, J., Daalen-Kapteijns, M. van & Gevers Deynoot-Schaub, M. (2013) *Pedagogisch kader gastouderopvang*. Amsterdam: Reed Business Education.
- Hoex, J., & Kunseler, F. (4^e druk 2011) *Tis knap lastig! Omgaan met lastig gedrag in de buitenschoolse opvang*. Amsterdam: SWP.
- Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R. & Hoex, J. (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar. Springplank naar een gefundeerde aanpak in de buitenschoolse opvang*. Amsterdam: Reed Business.
- Hoex, J. & Verweij – Kwok, S. (2012). *WerkenderWijs. Werken met een persoonlijk pedagogisch plan*. Amsterdam: SWP.

Artikelen

- Hoex, J. (2010) *Kinderparticipatie klinkt wel mooi, maar levert eigenlijk niets op!* Column in: Kinderopvang 02/2010.
- Hoex, J. (2010) *Waar het kind zwak is moet de omgeving sterk zijn!* Column in: Kinderopvang 04/2010.
- Hoex, J. en M. Boogaard (2010) *Het Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar biedt een sterk fundament bij het afstemmen met onderwijs en andere samenwerkingspartners*. Column in: Kinderopvang 09/2010.
- Hoex, J. en L. Schreuder (2010) *Systematisch observeren is niet nodig voor een goed aanbod op de buitenschoolse opvang!* Column in: Kinderopvang 10/2010
- Hoex, J. (2010) *Stabiliteit is broodnodig*. In: Volkskrant 21 december. (Opinie & Debat, pag. 17)
- Hoex, J. (2011) *Stabiliteit als buffer tegen misstanden in de kinderopvang*. Column in: Gezondheidskrant.nl 01/2011.
- Hoex, J. (2011) *Leerzame lessen van Commissie Gunning*. Rubriek Open podium. In: Management Kinderopvang juni/juli 2011.
- Hoex, J. (2012) *Een nieuwe lente, een nieuwe pedagogische opdracht. Passende ontwikkelingssteun voor ieder kind dankzij diversiteit en sociale inclusie*. Boekrecensie in: BBMP 02/2012.
- Gemmeke, M. en Hoex, J. (2012). *Goed nieuws...is ook slecht nieuws*. Column (niet op naam) in: BBMP 05/2012
- Hoex, J. (2012) *Het wiel niet opnieuw uitvinden. Stap voor stap naar een pedagogisch resultaat*. In: Management Kinderopvang 10/2012.

Mevrouw M.I. van Poppel

Mevrouw Van Poppel is ingezet als studentlid. Zij volgt de hbo-bacheloropleiding Pedagogisch Management Kinderopvang bij Fontys Hogescholen, waar zij lid is van de Gemeenschappelijke Opleidingscommissie van de opleidingen Pedagogisch Management Kinderopvang en Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs. Mevrouw Van Poppel is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Van Poppel aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2012 – heden	Pedagogisch Management Kinderopvang
2011	Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs
2005 – 2008	Sociaal Pedagogisch Werk niveau 3
2001 – 2005	Havo

Werkervaring:

2012 – heden	Assistent locatiemanager (stage)
2011	Leerkracht basisonderwijs (stage)
2010 – 2011	Cafeteria medewerker
2008 – 2011	Pedagogisch medewerker
2005 – 2007	Assistent Pedagogisch medewerker
2004 – 2005	Verkoopmedewerker en taak assistent bij een kledingconcern

De heer P. van Achteren BLL

De heer Van Achteren is ingezet als NQA-auditor. Hij is sinds 2008 werkzaam als auditor en adviseur bij NQA. Hij is ervaren in het uitvoeren van visitatie- en adviestrajecten in verschillende sectoren van het hoger onderwijs. Naast visitaties houdt Peter zich bezig met het samenstellen van visitatiepanels en is hij als accountmanager actief. Vanuit zijn opleiding en ervaring heeft de heer Van Achteren kennis van onderwijskundige en bedrijfskundige processen. De heer Van Achteren heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris. Naast de onderwijsvisitaties is de heer Van Achteren ook betrokken bij visitaties van woningcorporaties.

Opleiding:

2012 – 2013	Bedrijfskunde (verkort), Avans+, Breda
2006 – 2009	Politologie, Politieke structuren en Processen, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
2006 – 2007	Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
2002 – 2006	Sociaal Juridische Dienstverlening, Hogeschool Utrecht, Utrecht
2001 – 2002	Management, Economie en Recht, Christelijke Hogeschool Windesheim, Zwolle

Werkervaring:

2008 – heden	Netherlands Quality Agency, auditor/adviseur
2008 – heden	Raeflex, secretaris visitaties woningcorporaties
2006 – 2007	Docentenauditor ISBW opleidingen
2006 – 2007	Studentpanellid NQA, visitaties hbo-opleidingen
2005 – 2007	Voorzitter opleidingscommissie SJD
2004 – 2005	Stagiair beleidsmedewerker/publieksvoorlichter Tweede Kamerfractie D66

Bijlage 5 Bezoekprogramma

<i>Tijdstip</i>	<i>Thema</i>	<i>Deelnemers</i>
09.30-10.00	Presentatie van 20 minuten door opleiding waarin zij zich positioneert ten aanzien van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens.	
10.00-11.45	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel
11.45-12.15	Spreekuur	
12.15-13.15	Gesprek studenten (5) en alumni (3)	Mevrouw C. Holtmaat (jaar 3, dt), mevrouw C. Schutte (jaar 1, vt), mevrouw E. Bakker (jaar 1, vt), mevrouw C. van Zijtveld (jaar 2, vt), mevrouw M. Koers (jaar 3, vt), de heer D. Gerritsen (jaar 4, vt), mevrouw K. Kroekenstoel (alumnus), mevrouw R. Schnieders (alumnus), mevrouw A. van der Lingen (alumnus)
13.15-14.00	Overleg + lunch	Panel
14.00-15.00	Gesprek docenten en examinatoren	Mevrouw drs. J. Schuurman, mevrouw A. Bolte Med, mevrouw drs. A. Oostveen, de heer J. van der Horst, mevrouw drs. T. Schäfer, de heer J.K. Schoonbeek MBA. De heer drs. M. Visser, mevrouw N.A.W. Schouten Med, mevrouw drs. A. Valkenburg
15.15-15.45	Gesprek opleidingsmanagement	Mevrouw drs. R. Tolsma, mevrouw drs. K. Poerstamper, Mevrouw J. Kalkman
16.00-16.30	Gesprek borging	Opleidingscommissie De heer J.K. Schoonbeek MBA (docentlid) Mevrouw I. Martens (studentlid) Examen-/toetscommissie De heer drs. H. Roeters (lid ex. Cie) Mevrouw A.J. Bolte Med (lid toetscie.) Curriculumcommissie Mevrouw drs. T.A. Schäfer Werkveldadviescommissie De heer J. Bruggeman
16.30-17.00	Gesprek DT studenten en werkbegeleiders	Mevrouw M. Veuring (alumnus), mevrouw D. Lambers (jaar 3, dt), mevrouw E. Altena (werkbegeleider), mevrouw A. van der Heide (werkbegeleider)
17.00-17.45	Beoordelingsoverleg panel	
17.45-18.00	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Documenten bestudeerd door het visitatiepanel:

Kritische reflectie

Domeinspecifiek referentiekader en eindkwalificaties van de opleiding

Schematisch programma overzicht (vt,dt,du)

Inhoudsbeschrijvingen van de programmaonderdelen

Onderwijs- en examenregeling (OER)

Overzicht van het ingezette personeel

Overzichtslijst van afgestudeerden

Kwantitatieve gegevens over uitval, rendement, studieduur, docent/studentratio, docentkwaliteit en contacturen

Overzicht commissies en (project)groepen

Competentiematrix

Visie in curriculum PMK

Ledenlijst werkveldadviescommissie

Overzicht minoren

Voorbeeld beroepsvaardigheden in programma

Analyse verandering curriculum PMK

Overzicht personeel

Toetsbeleidsplan (concept)

Studiehandleidingen ondersteunend onderwijs M4 + M5

Praktijkleergidsen 3e en 4e jaar vt

Afstudeermateriaal (handleidingen, ppt, overig materiaal workshops)

Handleiding eindassessment

Handleidingen studieloopbaan (M4 en M5)

Afstudeerdossiers afgestudeerden

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

1041164
1038241
1043282
1029038
1039767
1025172
1042459
1041401
1039965
1038136
1042294
1016456
1037963
1047158
1032294

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Pedagogisch Management Kinderopvang

Instelling: Christelijke Hogeschool Windesheim.

Visitatie datum: 21 mei 2015

Ondergetekende door: ..J. Kallman - in 't Veld

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: ..(plv.) Hoofd vol. opleiding PMK

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: 29 april 2015